

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
İSLAM TETKİKLERİ MERKEZİ DERGİSİ
JOURNAL OF THE NEAR EAST UNIVERSITY ISLAMIC RESEARCH CENTER

Yıl 7, Cilt 7, Sayı 1, Bahar 2021

Onursal Editör / Honorary Editor
Prof. Dr. Ümit HASSAN (Rektör/President)

Baş Editör / Editor in Chief
Prof. Dr. Mehmet Mahfuz Söylemez

Editörler / Editors
Doç. Dr. Ahmet Erhan Şekerci
Dr. Ahmet Koç

Yayın Kurulu / Editorial Board
Prof. Dr. Mehmet Mahfuz Söylemez

Prof. Dr. İbrahim Çapak
Doç. Dr. Ahmet Erhan Şekerci
Doç. Dr. Ümit Horozcu
Dr. Muhammed Mücahit Asutay
Dr. Ahmet Koç

Alan Editörleri / Field Editors
Tarih: Prof. Dr. Mehmet Mahfuz Söylemez
Felsefe: Doç. Dr. Ahmet Erhan Şekerci
Din Eğitimi: Dr. Ahmet Koç
Edebiyat: Dr. İdris Söylemez
Sanat: Dr. Zeynep Münteha Kot Tan

Dil Editörleri / Language Editors
İngilizce: Dr. Serkan Uçan
Arapça: Dr. Muhammed Mücahit Asutay
Farsça: Prof. Dr. Mehmet Mahfuz Söylemez
Yazım Editörü: Uzm. Hasan Burak Aydın

Danışma Kurulu / Advisory Board
Prof. Dr. Mümtaz Ali
(International Islamic University, MALEZYA)
Prof. Dr. Mehmet Mahfuz Söylemez
(Yakın Doğu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, KKTC)
Prof. Dr. Talip Atalay
(KKTC Din İşleri Başkanı, KKTC)

Prof. Dr. Muhammed Babaammi
(Metodoloji Enstitüsü Müdürü, CEZAYİR)
Prof. Dr. İsmail Bardhi
(Dean School of Islamic Theology of Skoplje, ABD)
Prof. Dr. İbrahim Çapak
(Bingöl Üniversitesi Rektörü, TÜRKİYE)
Prof. Dr. Şenol Bektaş
(Yakın Doğu Üniversitesi, KKTC)
Prof. Dr. İlyas Çelebi
(İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, TÜRKİYE)
Prof. Dr. Şinasi Gündüz
(İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, TÜRKİYE)
Prof. Dr. Enis Hurşit
(Refah Üniversitesi Rektörü, PAKİSTAN)
Prof. Dr. Ali Karadağı
(Katar Üniversitesi, KATAR)
Prof. Dr. Raşit Küçük
(İslam Araştırmaları Merkezi Başkanı, TÜRKİYE)
Prof. Dr. Mehmet Emin Özaşar
(Ankara Üniversitesi, TÜRKİYE)
Prof. Dr. Ömer Özsoy
(Frankfurt Üniversitesi ALMANYA)
Prof. Dr. Burhanettin Tatar
(Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, TÜRKİYE)
Prof. Dr. Hasan Kamil Yılmaz
(Sebahattin Zaim Üniversitesi, TÜRKİYE)
Prof. Dr. Hakan Olgun
(İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, TÜRKİYE)
Doç. Dr. Ahmet Erhan Şekerci
(İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, TÜRKİYE)
Doç. Dr. Muhammed Reyyan
(Ürdün Üniversitesi, ÜRDÜN)
Doç. Dr. Mehmet Ümit
(Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, TÜRKİYE)
Doç. Dr. Yusuf Suiçmez
(Yakın Doğu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, KKTC)
Dr. Recep Duran
(Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, TÜRKİYE)

Yönetim Yeri / Head Office
Yakın Doğu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

İletişim / Contact
Yakın Doğu Bulvarı, PK: 99138, Lefkoşa-KKTC
+90 392 223 64 64 (5472); is.tem@neu.edu.tr

Baskı / Printing
Yakın Doğu Üniversitesi Matbaası/Haziran 2021

Yakın Doğu Üniversitesi İslam Tetkikleri Merkezi Dergisi yılda iki defa yayın yapan uluslararası hakemli bir dergidir. Dergide yer alan yazıların her türlü içerik sorumluluğu yazarlarına aittir. Dergide yayınlanan yazılar izin alınmadan kısmen ya da tamamen başka bir yerde yayınlanamaz.

Journal of The Near East University Islamic Research Center is a bi-annual peer reviewed journal. All responsibility originating from articles and other texts published in the journal belongs to the author. It is not permissible to partially or entirely reproduce any text or article published in the journal.

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ İSLAM TETKİKLERİ MERKEZİ
DERGİSİNİN TARANDIĐI DİZİNLER ve VERİTABANLARI

DergiPark
AKADEMİK

Google
Scholar

İLÂHİYAT ATIF DİZİNİ

ASOS
indeks

CiteFactor
Academic Scientific Journals

İÇİNDEKİLER

EDİTÖRDEN.....1

Araştırma Makaleleri

Doç. Dr. Ferruh ÖZPİLAVCI

FATİH SULTAN MEHMET'İN EMRİYLE MOLLA HÜSREV
TARAFINDAN ARAPÇAYA ÇEVİRİLEN ESÂSÜ'L-İKTİBÂS Fİ'L-
MANTIK TERCÜMESİ ÜZERİNE İNCELEME.....3

Dr. Öğretim Görevlisi Süleyman YILDIZ

CEM'U'L-KUR'AN BAĞLAMINDA ZÜRKÂNÎ'NİN KUR'AN'IN
MUSHAFLAŞMA SÜRECİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ.....57

Doç. Dr. Seydi KİRAZ

TATAR EDEBİYATINDA HAC SEYÂHATNÂMELERİ VE MUSA
CARULLAH'IN HAC SEYÂHATNÂMESİ.....95

Yrd. Doç. Dr. Samire HASANOVA AYDIN

H. V. ASIR CAFERÎ FIKİH USÛLÜNDE AKIL DELİLİ.....141

Dr. İsmail ÇEVİK

GÜNAHLARA ALIŞMAK: İTİKADİ PROBLEMLERE ALIŞKANLIK
VE GÜNAH İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA BAKABİLMEK.....173

Yrd. Doç. Dr. Semira KARUKO

KENDİ DÖNEMİNİN SİBEVEYHÎ'Sİ İBN DEHHÂN EN-NAHVÎ
HAYATI VE İLMİ KİŞİLİĞİ.....207

Konferans Metni

Prof. Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ

HZ. PEYGAMBER'İN TEBLİĞİNDE AHİRET.....229

Kitap Değerlendirmesi

Muhammet Abdulhamit KILIÇDERE

SİYER-KUR'AN İLİŞKİSİ -MEKKE DÖNEMİ-.....245

YAZIM KURALLARI, ETİK İLKELER VE YAYIN POLİTİKASI...259

EDİTÖRDEN

Değerli Okurlar;

Bu sayımızda Mantık, Kıraat, Türk-İslam edebiyatı, İslam hukuku, Din Eğitimi, Arap Dili ve Edebiyatı alanlarında kaleme alınmış birbirinden değerli altı araştırma makalesi, bir kitap değerlendirmesi ve bir konferans metni ile huzurlarınızdayız.

Birinci makalemiz Doç. Dr. Ferruh Özpilavcı'ya ait olup “*Fatih Sultan Mehmet’in Emriyle Molla Hüsrev Tarafından Arapçaya Çevrilen Esâsü’l-İktibâs fi’l-Mantık Tercümesi Üzerine İnceleme*” başlığını taşımaktadır. Makalenin konusu büyük matematikçi, mantıkçı ve filozof Nasîrüddin Tûsî'nin *Esâsü’l-İktibâs fi’l-Mantık* isimli çalışmasıdır. Farsça kaleme alınmış olan bu eser, daha yaygın ve faydalı bir işlevselliğe kavuşması için Fatih Sultan Mehmet'in emriyle Molla Hüsrev tarafından Arapçaya çevrilmiştir. Makalede bu eser ve söz konusu tercümesi incelenmiştir.

İkinci makalemiz Dr. Öğretim Görevlisi Süleyman Yıldız'a ait olup “*Cem ‘u’l-Kur’an Bağlamında Zürkânî'nin Kur’an’ın Mushaflaşma Sürecine İlişkin Görüşleri*” başlığını taşıyan makaledir. Makalede Kur’ân ve kıraat tarihinin en önemli konularından biri olan cem ‘u’l-Kur’ân, Zürkânî'nin Kur’ân'ın mushaflaşma sürecine ilişkin yaklaşımları çerçevesinde incelenmiştir. Ayrıca makalede mushafta tahrif iddiasına da temas edilmiştir.

Üçüncü makalemiz Doç. Dr. Seydi Kiraz'a ait olup “*Tatar Edebiyatında Hac Seyâhatnâmeleri ve Musa Carullah’ın Hac Seyâhatnâmesi*” başlığını taşımaktadır. Müellif makalesinde, bir Tatar mütefekkeri olan Musa Carullah'ın Hac Seyâhatnâmesini ele almıştır. Çalışmada Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu'nda 06 Mil Yz A 5924'te kayıtlı nüsha esas alınmıştır.

Dördüncü makalemiz Yrd. Doç. Dr. Samira Hasanova Aydın'a ait olup “*H. V. Asır Caferi Fıkah Usulünde Akıl Delili*” başlığını taşıyan makaledir. Makalede Usûlî ekolün Mu'tezileden ne derece etkilendiği

incelenmiş, Caferî Fıkıh Usûlü âlimlerinin aklı; Kitap, Sünnet ve İcmâ'dan sonra dördüncü delil olarak görüp görmedikleri ortaya konulmuştur.

Beşinci makalemiz Dr. İsmail Çevik'e ait olup "*Günahlara Alışmak: İtikadi Problemlere Alışkanlık ve Günah İlişkisi Bağlamında Bakabilmek*" başlığını taşıyan makaledir. Makalede günah işlemenin ve itikadi problemlerin alışkanlık haline gelmesiyle, kişilerin Kuran ve sünnet ışığında hayatını şekillendirmek yerine, yaşadığı gibi inanmaya başlamaları ve kendilerine özgü bir din algısı oluşturmaları üzerinde durulmaktadır.

Altıncı makalemiz Yrd. Doç. Dr. Semira Karuko'ya ait olup "*Kendi Döneminin Sibeveyhî'si İbn Dehhân En-Nahvî Hayatı ve İlmi Kişiliği*" başlığını taşıyan makaledir. Makale Arap dili ve grameri alanında büyük bir role sahip olan ve "kendi döneminin Sibeveyhî'si" olarak adlandırılan İbnu'd-Dehhan en-Nahvi'nin hayatına, ilmi şahsiyetine ve eserlerine yer verilerek, hakkında nadir çalışmalar olan bu âlimin tanınması hedeflenmiştir.

Yedinci çalışma Prof. Dr. Mehmet Mahfuz Söylemez'e ait olup "*Hz. Peygamber'in Tebliğinde Ahiret*" başlıklı konferans metnidir. Çalışmada Hz. Peygamber'in tebliğinde ahirete nasıl yer verdiği anlatılmaktadır.

Sekizinci ve son çalışma ise Muhammet Abdulhamit Kılıçdere'ye ait olup "*Siyer-Kur'an İlişkisi -Mekke Dönemi-*" başlığını taşıyan kitap değerlendirmesidir. Çalışmada, Korkut Dindi'ye ait olan bu eserin Kur'an-Siyer ilişkisine yeni bir perspektif getirdiği dile getirilmektedir.

Bu vesileyle dergimize makale göndererek katkıda bulunan araştırmacılarımıza, dergimize gelen makaleleri büyük bir titizlik ve akademik olgunlukla değerlendiren hakemlerimize, derginin düzenli şekilde çıkmasını sağlayan yayın kurulumuza ve üniversite yönetimize şükranlarımı sunuyorum, yeni sayıda buluşmak üzere esenlikler diliyorum.

22.06.2021

Baş Editör

Prof. Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ